СВОБОДА
УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

SVOBODA
UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XLI. Ч. 5. Джерзи Сіті, Н. Дж., понеділок, 9 січня 1933. VOL. XLI. No. 5. Jersey City, N. J., Monday, January 9, 1933. THREE CENTS.

ЦІЛА АМЕРИКА СУМУЄ НАД ГРОБОМ КУЛИДЖА

ВАШИНҐТОН. — З усіх сторін Америки і світа доходять відомости про те, що несподівана смерть бувшого президента Калвина Кулиджа викликала всюди загальний жаль.

Конгрес відложив свої наради, а президент Гувер проголосив 30-дневну офіціяльну жалобу. А разом з тим піднялися численні голоси ріжних визначних осіб, ріжних партій, у яких підносять особу Кулиджа, його характер та його заслуги для держави.

Всі американські часописи переповнені ріжними відомостями, в котрих відбивається ціле життя Кулиджа, яке вважають типічним життям дійсного Американця.

Еру його правління називають найщасливішою, бо вона прийшла по бурливих воєнних часах і принесла Америці спокій і небувалий добробут.

Розповідають про нього теж анекдоти, які звязані головно з його мовчаливістю.

ЖАЛОБА НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ.

ОЛБАНІ. — Говернор Лімен проголосив 30-дневну жалобу в стейті в память помершого бувшого президента Кулиджа. Бувший говернор Рузвелт, а нововибраний президент, заявив, що він прямо потрясений наглою смертю Кулиджа, котрий положив такі великі заслуги для нації й відійшов у часі, коли ще був у силі віку. В подібний спосіб висловився теж і бувший говернор Смит, котрий в останніх часах працював дуже часто разом з Кулиджом.

ҐРІН ВІДГРОЖУЄТЬСЯ ҐЕНЕРАЛЬНИМ СТРАЙКОМ.

ВАШИНҐТОН. — Вилієм Ґрін, президент Американської Федерації Праці, зізнавав перед сенатським судейським підкомітетом у справі 30-годинного тижня праці. Він заявив, що промисл мусить завести скорочений час праці, щоби в той спосіб допомогти ліквідації безробіття. Він доказував, що коли би приняти скорочений час праці в цілім промислі, то можнаб дати роботу 6,500,000 безробітним. Самі мануфактурні фабрики могли би дати роботу новим 1,800,000 робітникам.

Та цього не хочуть розуміти ріжні консервативні промисловці. І тому, говорив Ґрін, треба їх до цього змусити силою. На те є одна рада: страйк. Це є одинока робітнича зброя і за неї робітництво возьметься і в тім випадку. Якщо промисл не схоче по добрій волі згодитися на заведення 30-годинного тижня праці, то буде змушений до цього зорганізованим робітництвом при допомозі ґенерального страйку.

МІСІС РУЗВЕЛТ ПРО ПАТРІОТИЗМ.

НЮ ЙОРК. — Місіс Френклин Рузвелт, жінка нововибраного президента, говорила в „Вімен Сіти Клоб оф Ню Йорк" про „нові обовязки молодої ґенерації".

В тім викладі торкнулася місіс Рузвелт справи патріотизму. Вона скритикувала те вихования, яке каже глядіти на рідний край завжди з тої точки, що щоб він не зробив, він має бути завжди правий. Вона вимагала від учителів іншого способу інформування американської молоді про чужі краї й народи та про їхню історію. Бо саме тепер важко многим Американцям розвязувати деякі важні проблеми, бо вони не обзнакомлені зі світом.

Місіс Рузвелт говорила далі про потребу бути молодій ґенерації більш чесною щодо розуміння слова „патріотизм". І не добре вчити молодь, що рідний край славний, великий чи найбільший, найчесніший; а краще казати, що нашим бажанням є зробит. рідний край найкращим, славним і благородним. Бути дійсним патріотом, говорила місіс Рузвелт, є дуже часто тяжче ніж умерти за вітчину на полю битви. Місіс Рузвелт віддала пошану погибшим героям, але додала, що в майбутньому прийдеться рідко йти тими самими шляхами, якими ступали ті, що їх називаємо героями. Бо в майбутньому повинні ми боротися за справедливу справу і за те, щоби рідний край поступав чесно й справедливо. І треба глядіти на свій нарід як на той, що є одним з багатьох у великій родині народів світа.

ДІЙСНІ ВЕТЕРАНИ НЕ НАТИСКАЮТЬ НА УРЯД.

НЮ ЙОРК. — Це тільки „професійні герої" хочуть витиснути з державної скарбниці останній доляр, не зважаючи на невідрадне економічне положення краю. А дійсні ветерани не натискають на уряд і не домагаються виплати ветеранського бонуса в готівці. Таке говорив полковник Джулиюс Адлер, пояснюючи принципи, на яких основано „Амерікен Ветеренс Асосіейшен".

РОЗІГНАЛИ КОМУНІСТИЧНУ ДЕМОНСТРАЦІЮ.

НЮ ЙОРК. — Поліція розігнала групу яких 500 комуністів, що хотіли демонструвати перед помешканням нововибраного президента, Френклина Рузвелта.

УКРАЇНСЬКА ПРОГРАМА НА РАДІО.

Заходами підприємства "Ukrainian Radio Sponsors, Inc., 445 E. 9 St., New York City, відбудеться в неділю, 8-го січня б. р., в год. 3.05 пополудню святочна програма зі стації WWRL, 1500 к.с.

В першій частині цеї програми будуть коляди, співані членами „Хору Української Молоді" в Бруклині, під проводом їх учителя гр. В. Савіцького.

Другу частину виконає „Українська Сокільська Оркестра" з Ню Йорку, під управою дир. О. Даниловича.

Анонсує гр. П. Задорецький.

ЗАПЕРЕЧЕННЯ ЛИЦАРСЬКОСТИ.

Один з українських батьків, Ст. Гладилович із Дрогобича, помістив у львівському „Новому Часі" таке зажалення: В парі з патріотичною мобілізацією шкільної дітвори йде примусова лєктура з польської мови по наших гімназіях. Що польська література богата в зразкові твори, правда. Що зразком історичної повісти є трильогія Сенкевича, про це також не може бути двох гадок. Алє що там в перішій частині є річи, ображаючі наші почування до живого, про це знає дуже добре кожний інтелігент, Поляк і Українець. Є там глорифікація відступника, є там пониження нашого лицарства, є там одним словом „licencia poetica", посунена дуже ділмаючо в нашу некористь. Лєктурою цею не повинно частуватися нашої шкільної молоді, хочби через саму лицарськість, так високо звеличану самим автором згаданого твору.

Нам байдуже, якщо Поляк довідається відтам, що Хмельницький був безхарактерним пияницею, що козацькі полковники були неграмотними ватажками, що взагалі козацька старшина була неморальна та некультурна, а найпопулярніші козацькі думи повставали під впливом мордобиття Запорожців диким Тугайбеєм. Однак не сміє бути байдужним нам це, як наша дитина прочитає того роду фантазії та як її ніжну душу стріне у школі пониження народньої гордости, врожденої кожній людині, без огляду на це, чи вона є горожанином першої чи другої кляси. Тому, якщо йде про запізнання нашої молоді з історичною повістю, можна би дібрати їй всяку іншу того роду лєктуру, лиш не „Ogniem i mieczem" бо книжка ця, мимо мистецького укладу, будить у кожній Українці несмак і відразу.

ЗЛОДІЙ ПОДАТКОВИМ ЕКЗЕКУТОРОМ.

Кілька днів тому відповідав перед львівським гродським судом Адам Карнасевич, обвинувачений за 56 крадежей. Карнасевич признався до трох крадежей і просив, щоби його суд звільнив, бо... його іменували тепер державним екзекутором і засуджуючий присуд міг би йому пошкодити. Ця заява підсудного зробила велике враження на судда, який відложив розправу для провірення, чи Карнасевич є дійсно екзекутором.

У КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН ЗНАХОДИТИСЯ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

БІЙКА СІЛЬСЬКИХ ХЛОПЦІВ З ТРАГІЧНИМ ЗАКІНЧЕННЯМ.

Дня 8. листопада 1932 прибув до церкви в Милятині, пов. Городок Ягайлонський, церковний хор з Довгомостиск, мостиського повіту, щоби звеличати свято св. Дмитра, яке є храмовим святом милятинської церкви. Громади Милятин і Довгомостиска з собою безпосередньо межують, і —як це, на жаль, часто буває—молодь обох тих сусідніх сіл зі собою ворогує, а зокрема молодь Милятина (в якому переважають Поляки), часто викликувала бійки з молодю Довгомостиск (де переважають Українці). Коли милятинські „Стшельци" довідалися, що до милятинської церкви прибули довгомостицькі хористи, тоді, узброївшись, прийшли під милятинську церкву і стали на дорозі побіч церкви співати польські пісні. Це спричинило, що частина хористів вийшла на дорогу, а тоді „стшельци" почали бійку. В часі бійки хтось ударив стшельця Степана Кокорудзу з Милятина так сильно ножем у груди, що цей на місці скінчив життя. Як підозрілого в убивстві арештували Михайла Бідака з Довгомостиск, якого вину підтверджують кількa „стшельців". Ходять чутки, що деякі круги роблять заходи, щоби Бідака поставлено перед наглий суд.

КАРАЮТЬ ЗА ЧИТАННЯ „НОВОГО ЧАСУ".

Дня 17-го листопада в год. 5. веч. у домівці кооперативи в Настасові (повіт Тернопіль) читали члени цеїж кооперативи, а то Гриць Куриця, Андрій Процишин, Михайло Ковалишин, Михайло Міруцький і склепарка Текля Пацин, часопис „Новий Час" з дня 17-го листопада 1932. Через увесь час читання цього часопису стояв під вікном кооперативи постерунковий Адамішин і підчас читання деяких статей влетів до кооперативи зі словами: „Я вам дам Украінен! Ви мисьліце, же ту Україна, ви гайдамакі, бандиці". Відтак цей же постерунковий арештував усіх згаданих членів кооперативи і відпровадив їх на постерунок. Там почав командант постерунку переслухувати всіх арештованих з криком „гайдамакі, бандиці, я вам дам Украінен, я вам замкнен кооператівен і читальнен". А коли переслухані заявили, що вони читали цензурований часопис, командант кричав „таких газет читаць глосьно нє вольно". По переслуханю приликав собі цей командант ще одного постерункового, Янту, і той випровадив арештованих на темний коридор постерунку. Одного з них, а то Михайла Міруцького, тяжко побив, а до всіх кричав: „я ці дам Украінен, же аж спухнєш". Кінець кінцем „по переслуханю" згаданих членів кооперативи відпустили домів у годині 10 веч., однак командант наложив на кооперативу кару в квоті 5 зол. за те, що там читали голосно „Новий Час".

ЩЕ ОДИН „ГРАФ" — ОШУКАНЕЦЬ.

На летничім полі в Нюарку, Н. Дж., придержали детективи „графа фон Більова", що прилетів літаком з Монтреалю. Кажуть, що він називається Ганс Дехов і є фальшівником паперових грошей. В Монтреалю пустив в обіг $30,000 фальшивих долярів. Наразі не знайшли при нім нічого компромітуючого.

„ВИГАНЯЛИ ЧОРТА" БУКАМИ.

В німецькій місцевости Росдорф біля Франкфурту над Майном трапився такий випадок, що члени одної релігійної секти побили палицями до непритомности 19-літню дочку одної вдови. Ця дочка хоріла на падачку, а члени згаданої секти казали, що її лихий опутав, отже взялися його виганяти при помочи палок. Ще цікавіша та обставина, що били свою дочку помагала сектарям їїж рідна матір. Тим випадком зацікавилися прокураторські власти.

ЗАМІСЦЬ МЕРЦЯ — КОМУНІСТИЧНА БІБУЛА В ТРУНІ.

Село Ломниця над польсько-совітським кордоном має чималу сензацію. Останніми часами відбулося там кілька похоронів, хоч у селі ніхто за той час не вмер. Цими таємничими похоронами зацікавилися власти. Виявилося, що ці похорони урядили комуністи, які в трунах перевозили з Совітів до Польщі комуністичну агітаційну літературу. Поліція арештувала 6 осіб, які брали чинну участь у таких „похоронах".

ТЕРЦІЯН ПОЛІТИК.

До української державної гімназії у Львові при вул. Сапіги прийшов громадянин Л. На сходовій клітці гімназії звертається до нього по польськи терціян і подає книжку для зголошення сторін. Коли громадянин Л. запитав терціяна, чому він говорить по польськи до сторони, що звертається до нього по українськи, то терціян розкричався: „Хоцяж то єст ваше ґімназіюм, але тутай нє сьмє биць політика. Длятего мам право мувіць по польску".

ЗАСУД ЗА ХАПІВНИЦТВО.

Перед роком наробила багато шуму справа підкупства хемічного знавця маґістрату в Чернівцях, д-ра Баланчану, що йому давали хабаря черновецькі фабриканти содової води. Д-р Баланчану замовив ці до себе додому. В хвилині, коли содоводні фабриканти витягали гроші, виступив зпоза навіси поліційний інспектор Піґал і всіх заарештував. Тепер засудив їх усіх трибунал у Чернівцях на кару по три тижні арешту.

ХЛІБ З РОДЗИНОК.

В Греції випікуватимуть внедовзі хліб з сушених родзинок. Так рішили два грецькі міністерства: фінансів та внутрішніх справ. Згадані міністерства сподіваються, що таким чином Греки зужиткують 15 міліонів фунтів родзинок, які годі тепер продати, а тимсамим не потребуватимуть імпортувати до країни стільки міліонів фунтів муки з заграниці, отже й дещо грошей заощадять. Чи надія грецьких міністрів сповниться — побачимо.

ПАЛАТА ВОЮЮЧОГО АТЕЇЗМУ.

У казанському соборі в Ленінграді улаштовано новий протирелігійний музей. Одна з найбільших святостей бувшої Росії — ікона казанської Божої Матері виставлена там як експонат. Офіційна назва цього музею звучить: „Всесоюзний музей історії релігії". Ленінградська „Правда" називає цей музей палатою воюючого атеїзму.

СОТКИ ТИСЯЧ КИТАЙЦІВ ТІКАЮТЬ ПЕРЕД ЯПОНСЬКОЮ НАВАЛОЮ

КИТАЙ ДОМАГАЄТЬСЯ ВІД ЯПОНІЇ ЗВІЛЬНЕННЯ МІСТА ШАНГАЙКВАНУ.

ШАНГАЙ (Китай).—З Чайнванґтав доносять, що в цьому районі йде жвава перестрілка між японськими та китайськими військами, які займають боєві позиції здовж ріки Ші, що протікає між цим містом та Шанґайкваном. Японці все підсилюють свої війська та готуються відбити китайський контр-наступ. Китайці сподіваються, що Японці підуть далі на територію північного Китаю, а тому мирне населення десятками тисяч кидає свої місця й старається пробратися як можна далі на південь, щоб не попасти під японську окупацію, якої Китайці дуже бояться через японські жорстокости.

Влада говорить, що з північного Китаю вже вирушили на південь більше як 100,000 Китайців. Люди тікають, як тільки можуть, на Тяндзін та в напрямі на Шанґгай. Японський ґенерал Корато Накамура відмовився говорити з делегатами від бувшого правителя Манджурії, що тепер командує військами в північному Китаю, маршала Ченг-Сіо-Ліанга, бо Японія вважає його винним у повстаннях у Манджурії та в організуванню опору в провінції Джеголі.

Японське командування сподівається, що провінція Джеґол не буде далі сепаруватися від Манджурії, бо після захоплення Японцями Шангайквану боротьба Джеголу проти Японців безнадійна. Тимчасом нанкінський уряд домагається від Японії негайної евакуації Шангайквану та взагалі північного Китаю.

КИТАЙ ВІДКЛИЧЕ СВОГО ПОСЛА З ЯПОНІЇ.

ЖЕНЕВА (Швайцарія). — В колах Ліґи Націй стало відомо, що коли Японія на домагання Китаю не виведе своїх військ з північного Китаю, то нанкінський уряд відкличе свого посла з Японії. Таким чином Китай опиниться у воєнному стані з Японією. До цього часу лише Японія виявляє свою аґресивність і фактично веде війну проти Китаю, не проголошуючи її, а з відкликанням посла можна сподіватися, що Китай формально проголосить війну Японії.

В колах Ліґи Націй тепер думають над тим, як недопустити цих двох членів Ліґи Націй до формального проголошення війни, що ще більше підорве авторитет Ліґи Націй, який і без того не має великого значіння в полагоджуванню міжнародних спорів.

МЕК ДОНЕЛД УРАЖЕНИЙ СМЕРТЮ КУЛИДЖА.

ЛОНДОН (Англія). — Коли Мек Донелда повідомили про смерть Кулиджа, то він був дуже вражений цею вісткою. Негайно післав телеґраму до дружини Кулиджа й до Вашинґтону, складаючи свою кондоленцію та жаль з приводу тяжкої втрати.

Англійська преса присвятила багато статей Кулиджови, як особі, підкреслюючи те, що він був представником уже вимираючого ліпшого покоління Америки.

ФРАНЦУСЬКІ ПОЛІТИКИ ВИСЛОВЛЮЮТЬ ЖАЛЬ ЗА КУЛИДЖОМ.

ПАРИЖ (Франція). — Майже всі визначніші французькі політичні лідери висловлюють жаль з приводу смерти Кулиджа, якого у Франції вважають принциповим, чесним політиком і конструктивним державним мужем.

Таку саму оцінку дають Кулиджови в Берліні, Римі та в інших державах Европи. Підкреслюють усі, що Кулидж не знав Европи й навіть не хотів пізнати її, але до европейських справ прислухувався й ставився з чутливістю до европейських народів та старався не обтяжати тяжкого стану Европи суворими американськими вимогами.

ЗАВЗЯТА ВИБОРЧА КАМПАНІЯ.

ДУБЛІН (Ірляндія). — Вже почалася завзята передвиборча кампанія, в якій борються головно дві партії: теперішнього президента Де Валери та бувшого президента Косгрейва. Де Валера заявляє в своїх промовах,що голосувати на Косгрейва значить голосувати на Британію. Косгрейв твердить, що політика Де Валери безоглядної економічної боротьби з Анґлією привела ірляндське селянство та робітництво до повної руїни.

Деякі кандидати до парляменту заявляються за необхідність примусити північну частину Ірляндії (протестантську, що лишається поза межами „вільної ірляндської держави"), прилучитися до цієї держави.

ҐІТЛЕР І ФОН ПАПЕН ПРОТИ ШЛЯЙХЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина). — Ґазета „Теґліше Рундшав" подає, що в Кельні відбулося таємне побачення між Ґітлером та бувшим канцлером фон Папеном. Предметом їх наради було обговорення плянів повалення уряду Шляйхера й здобуття канцлерства для Ґітлера.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Загранищею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За оголошення редакція не відповідає.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Mongomery 5-0498. Тел. У. Н. Союза: Montgomery 5-1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

НОВИЙ ПОЛЬСЬКИЙ АМБАСАДОР

До Вашингтону приходить новий польський амбасадор. На місце Т. Філіповича, звісного між іншим зі своїх неправдивих заяв у справі польської „пацифікації", приходить Патек, що був досі польським амбасадором у Москві.

Колиб тут ішло тільки про справу самої Польщі й зміни її амбасадорів, то це нас зовсім не цікавилоб. Та тим разом ота переміна має по всякій правдоподібности глибше значіння. Принаймні на таке вказують ті американські коментарі, що походять від кореспондентів американських газет з Вашингтону.

Як відомо, републиканська адміністрація від Гардінга до Гувера стояла на становищу, що Америці нема потреби визнати дипльоматично совіти. Та тепер прийдуть до влади демократи. Ми бачимо, що підносяться вже тепер голоси, що Рузвелт буде склонний розглянути наново справу визнання совітів. Що більше, є поважні голоси, що до цього визнання таки прийде, а заважують на тім не так економічні справи, як політичні.

Тим пояснюють теж поспіх Польщі в справі зміни свого амбасадора у Вашингтоні. Кажуть, що отсе тепер Польщі найбільше на тім залежить, щоб Америка визнала совіти. Вона хоче забезпечити совіти від інтервенції та закріпити їх владу. Заключивши з совітами договір про ненапад, Польща чується тепер з їх боку забезпеченою, а побоюється тільки Німеччини. От тому вона хоче прислужитися совітам ще й тим, що впливатиме у Вашингтоні на їх визнання. Тому висилає до Вашингтону на амбасадора свого експерта у совітських справах, людину прихильну совітам, яка матиме змогу впливати в Америці на визнання нею совітів.

А Злучені Держави заклопотані неспокоями на Далекому Сході. Японський наступ на китайські землі непокоїть Вашингтон. І отсе зближує Вашингтон до Китаю, а що Китай визнав совіти, то й Злученим Державам приходиться тепер їх визнати. Бо тоді вийшла би протияпонська комбінація: совіти, Китай і Злучені Держави. А така комбінація можливо спинилаб агресивних Японців.

Все те відоме й Варшаві. І вона використовує міжнароднє положення на те, щоби, поділившися з Москвою українськими землями, задержати ті землі якнайдовше. Тому скріпляє Москву — ворога України. Тому хоче для Москви визнання з боку Америки. А за те Москва загарантувала їй, що на неї не нападе.

О. Сновида.

БУНТ КОМУНІСТИЧНОГО ДВОРЯНСТВА

Ніодна пануюча верства не падала через силу революції, лише через власну слабість.

Це мабуть доведеться відчести й до большевиків. Поки Совіти з „кулаками" та буржуазією воювали, все було для них добре. Але тепер **зачинають вони воювати з власною клікою**, на яку спираються, з комуністичним „дворянством", і це вже дуже для них зле.

Останні розпорядки Москви для обідрання села були дакі драконські й безглузді, що проти них і проти політики партійної верхівки — зворохобилася самаж таки партія на місцях. Цілий ряд тривожних для компартії фактів:

Секретар Ц. К. Ком. Партії України в Харкові заявляє, що від початків „хлібозаготовчої" кампанії — довелося змінити на Україні 60% персонального складу окружних комітетів партії і 80% предсідників округових виконкомів... Але збіжа нема!

Дальше: секретар Ц. Ком. рос. компартії Постишев нарікає, що „забагато нових, непевних людей проникає в останніх часах у партію" (Так ніби не отіж таки Постишеви приймали їх!) Нарікає, що партія чимраз більше „засмічується чужородним елементом", що саботує діяльність партії і директиви Центру не лиш буржуазія (і деж вона ще лишилася?) але й самі партійці, „совробітники", директори совхозів, тракторних стацій, голови й члени управ совхозів і колхозів. Сама партійна еліта!

Дальше: „Економ. Жизнь" стверджує, що й вступлення селян (властиво зігнання!) до колхозів, зовсім не означає зміну їх психіки на соціялістичну, „у багатьох з них дрібновласницькі навички далеко ще не подолані". Навпаки, ставши колхозником, він всеж „стремить зарвати щось для себе від держави", не здає „лишків" державі, занедбує працю на сколективізований землі, а все більше намагається обробити свій маленький кусник землі коло хати. Іншими словами — і тут іде величезний **саботаж нібито вже зсоціялізованих селян**, що мали бути підпорою совітського режиму...

Дальше: Укр. Ц. Ком. партії видав недавно драконські розпорядки про чистку партій: української і північно-кавказької (цебто кубанської), бо відкрив у них „соціяльно небезпечний елемент", який тепер масово арештують і висилають.

А „Правда" (29/XI.) доносить, що партія починає **генеральну чистку — Комсомолу**, союзу комуністичної молоді; що „врада" й „ворог" проникли навіть в оту „авангарду" режиму, в підростаюче покоління, яке досі уважалося за стовп і залізну опору партії...

Що це все значить? Для того, хто уважно читає часописи совітські, нема тут жадної таємниці. До партії, до зарядів колхозів, до комсомолу — іде вибраний елемент, партійця, пересіяна старанно еліта. І ось, коли навіть ота еліта режиму відмовляється служити йому, попирає село і провінцію в їх саботажній акції, чинить опір розпорядкам Центру, — то це значить, що не партія „засмічена буржуазним елементом; навпаки, це значить, що партія з своєю політикою зайшла в сліпу вулицю, що бунт проти її абсурдної політики — всякнув навіть у ряди комуністичного „дворянства", в ряди упривілейованої верстви, яка з режиму жиє. Ось у чім є тут страшний знак для Совітів.

Хто пригадує собі часи царату, той памятає старий календар Гатцука, де звявилися м. ін. і портрети царських міністрів — і то одні й тісами протягом ще довшого часу, ніж урядує американський президент. Поки не зміняли-ся царські міністри, поти й царат не змінявся і міцно стояв. Але як наступила т. зв. „міністерська чехарда", як зачали міністри падати, мов фігури на шахівниці, як зачали мінятися губернатори провінцій — всі знали, що з царатом зле; особливо, коли опозиція до нього з кругів суспільности перенеслася до кругів—шляхти (дворянства), і навіть двірських... Щось подібне наступає тепер. Революція закралася в ряди еліти комуністичної, яку чиститься, міняється, карається, а яка всетаки лишається непевною і не може чи не хоче вивязуватися з завдань, які накладає Центр, що вже стратив голову...

В совітській Росії почався бунт „комуністичного дворянства". Побачимо, куди він заведе...

НОВИЙ МІСЯЧНИК АНГЛІЙСЬКОЮ МОВОЮ ПРО УКРАЇНСЬКІ СПРАВИ

("The Investigator", Published Monthly, No. 1. November, 1932, Westminster).

На обгортці нового журналу стоїть грубим друком заява, що "The Investigator" стоїть у звязку „з авторитетом гетьмана України Павлом Скоропадським і не має звязку з ніким іншим". Заява знаменна, і вона дає матеріял для всякого роду міркувань і здогатів. Можна було би нам промовчати про це підчеркнення. Але цей тон, даний на обгортці, проходить через цілий зміст нового місячника: c'est le ton qui fait la musique, (тон творить музику), — кажуть Французи.

З приводу несмачного реклямування **особи, і не ідеї,** належить сказати кілька слів взагалі. Навіть колиб особа бувшого гетьмана Скоропадського була вславлена надзвичайними заслугами для України, то всеж і тоді такт політичний і загально-людський мусів би підказати п. Скоропадському та його прихильникам, що не цим способом купити рідною ладаном особі можна здобувати прихильність у практичний і тверезій Англії. Британці — емпірики від найдавніших часів: вони дивляться не на особи, не на рід і походження та амбіції поодиноких претендентів, а на те, **хто й що за особами або організаціями стоїть у їх власних країнах.** Не сумніваємося, що перевірка „фактів", поданих у першім числі „The Investigator"-а про діяльність і величезні заслуги п. Скоропадського для „незалежної України", мусить привести до зовсім противних наслідків, ніж ті, які мали на увазі видавці нового журналу.

На першій сторінці нового місячника висловлене „Вірую" цього видання. Орган цей наскрізь протибольшевицький, протидемократичний і протисоціялістичний. „Незалежна Україна", на думку редакторів місячника, має бути ключем (the key) для розвязання ситуації на Сході Европи, бо комуністи добувають велику скількість грошей для своєї пропаганди з України. „Большевизм мусить бути замкнений у своїм джерелі — в Совітській Росії". Тимто треба відділити Україну від Росії. Як бачимо, українській визвольній ідеї призначена там лише **службова роля,** як **знаряддя** боротьби з большевизмом. Про те, що Україна буде боротися проти підлеглости і всякій **іншій Росії,** або іншій державі, незалежно від форми влади, — не сказано ні слова.

На першій сторінці знаходимо деяку суперечність: „Комунізм і капіталізм не можуть обидва істнувати побіч себе довший час. Насамперед, чи є „комунізм" у большевицькій державі? — Нема. Є тільки державний капіталізм у найгіршій його формі. І це дуже добре бачать американські, англійські та німецькі капіталісти й інжинірі, що помагають комуністам будувати „пятирічку". Перед тим, кількома рядками вище, "The Investigator" ставить завдання — обмежити большевизм кордонами Совітської Росії, — значить, уважає співжиття „комунізму й капіталізму" за можливе.

„Незалежна Україна з традиційним гетьманом для кермування її долею",—таке завдання її долею", — таке завдання ставить собі „The Investigator" на стороні 7. Після всього, що ми знаємо про діяльність п. Скоропадського за часів його нещасливого гетьманування в 1918 р. і про його політичні „посунення" за кордоном, здається нам, що Україна заслужила на інших, ліпших кандидатів на „кермування її долею", і у **всяким разі не таких, як п. Скоропадський.** Людина, що віддала Наддніпрянщину в листопаді 1918 року в руки російської білої ґвардії, людина, якої і-нвинною селянською кровю в інтересі російських та польських дідичів, людина, проти якої за протинаціональну політику та за реакційну, ворожу народним масам соціяльну політику пішов на революційне діло цвіт української молоді з Галичини (Січові Стрільці) — це пан Скоропадський в дійсности, як є. Його прихильники мусили би мати трохи більше... скромности і не робити з бувшого гетьмана з німецької руки якогось героя „незалежної України". На жаль, це робиться, і то засобами **грубого фальшування історичних фактів.** Між иншим такий куріоз: на стороні 9. статті написане, що після ліквідації гетьманського уряду в 18 столітті багато Українців мусили покинути рідний край та еміґрувати і що після упадку царської імперії 1917 р. ці еміґранти вернулися в рідний край, що здобув незалежність та чолі з гетьманом Скоропадським, „безпосереднім нащадком гетьмана тогож імени з 18 століття". Не треба нашому читачеви доказувати, що оповідання про політичну еміґрацію з України після акту 1764 р. (в журналі чомусь рік скасування гетьманства наведений 1756!) — чиста фантазія і таксамо всі знають, що самостійність України проголосила Центральна Рада, а не п. Скоропадський, і що він не нащадок Івана Скоропадського. Але "The Invetigator" уперто хоче зробити з п. Скоропадського українського „національного героя". Пишеться на 9 стороні, що „популярність гетьман Скоропадський придбав завдяки свому українському патріотизмови"... Що він відкрив „джерела культури" на Україні — церкви, академії, університети, школи. Не сказано тільки **які.** Не з ласки п. Скоропадського, а зусиллями самого українського громадянства були відкриті 1918 р. університети в Київі та в Камянці, але зате **російський** університет, в додатку до **російських** університетів у Київі, в Харкові й Одесі, був урядом гетьмана 1918 р. заснований на Запорожу, в Катеринославі.

Щоби надати п. Скоропадському ще більше геройських рис борця за „незалежну Україну", на 10 стороні сказано, що ніби після вибуху революції в Центральних Державах в осени 1918 р. п. Скоропадський **„без регулярної армії вів нерівну боротьбу протягом чотирох місяців"** проти російських большевиків. Так пишеться історія! Кому потрібне це фальшування? Чого хочуть цими методами досягнути прихильники п. Скоропадського?

К. О.
(„Діло").

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ.

ЯКИХ ЛЮДЕЙ ВИБИРАТИ НА УРЯД.

December 28, 1932.

Editor of Svoboda,
Jersey City, N. J.

Sir:

In behalf of the Ukrainian member of . . . , I desire to have your straight-forward comment and candid opinion on the following interrogations about which I'm going to ask regarding our treasurer during the years 1930 to 1932 inclusive.

Can a member who resides out-of-town be eligible to hold office as treasurer? Must the treasurer deposit all the money at once to the bank or make several deposits?

I will give you an example of how our money was deposited to the bank for the month of July 1932. The amount collected at the meeting was $311.-42; amount deposited to the bank was $149.93; the amount withheld was $161.49. The figures I just mentioned are only an example of one of such severall deposits which had been going on for the past three years, however, I may also cite other deposits but I do not want to be lenghthy but brief. It must be understood that the balance was deposited a few weeks later to the bank.

Supposing something should happen to this person with this withheld money, whether robbed if he had that money on person, or either in an automobile accident (for he is a business man, and possesses an automobile) or whether he has it home and something should happen to it there. Therefore, we ask you, is it better to play safe by depositing it immediately? or to take a chance by depositing a half and withhold the other half and deposit it a few weeks later?

Recently this branch of the Ukrainian National Assn. held its annual meeting and at this meeting elected a new treasurer who does not know how to read or write but knows his mathematics. Heretofore this treasurer had been for eight years and through his efficient work a surplus in the neighborhood of $3,000 was accumulated.

Do you think the members had shown good judgment in their decision by electing a man who knows his mathematics and who accumulated that vast sum and had put out a person who knows how to read and write but had not shown accomplishment?

Very truly yours,
Theodore Shut,
ass't sec'ry of the St. Nicholas Society.

P. S. I would be greatful to have your comment in the Ukrainian language in your paper.

Автор листа подає число й імя відділу, але їх ми пропускаємо, щоби дискусія мала загальний, а не особистий характер.

Зачіплена справа важна для відділу й цілої організації. Підібрання відповідних урядників є одною з найважніших справ організації.

Коли урядник справляється як слід зі своїми обовязками, тоді не важні ні його звання, ні вік, ні знання. Читати й писати треба би знати, де цього конче потрібно для сповнювання уряду. Як бачимо, людина, що не вміє писати й читати, дає собі раду з касієрством. Чи така людина краща від іншої, це вже питання, на яке можна відповісти, знаючи добре обох (чи всіх) кандидатів. Судячи кандидатів тільки з фактів, поданих у листі, члени не зробили злого вибору.

Інше діло, що всякий урядник, який має до діла з грішми, повинен бути бондований. Це захороняє організацію від утрат через його неувагу, помилку, чи що там. А випадки розбою трапляються не тільки людям, які жиють далеко й їздять автами, але й іншим. Були вже випадки в українських товариствах, що бандити нападали на членів, збираних платити вкладки. Тому ті товариства, які не хочуть мати втрат від таких грабунків, обезпечують своїх урядників проти таких нападів. Деякі відділи У. Н. Союза, навчені досвідом, бондують і асекурують тих своїх урядників, котрі мають щонебудь до діла з відділовими грішми.

Д-р Володимир Ґалан.

СВЯТИЙ ВЕЧЕР У ДОЛЬОМІТАХ

(Воєнний спомин з 1914 р.).

Рішення 3. артилерійської бриґади, 14 корпусу австрійської армії, розвязано хвилево школу запасних старшин, а однорічних охотників розділено до дальшого вишколу до поодиноких батерій, розміщених на італійській границі. Мене і 7 інших приділено до першого гарматного полку, до батерії в Венетських Альпах, на площині Бухенштейн.

Наше прощання з запасною батерією було назагал дуже радісне. Як не як — але залізна карність школи протягом чотирох місяців далася кождому в знаки, і ми бажали зміни, якаб вона не була. Самий факт, що сім днів не буде між нами десятника Цайса, котрий кождого дня сипав нам „касарняний" арешт, ні кімнатного команданта вістуна Фобля, ні навіть нашого невідступного товариського команданта (Камерадшафт команданта), формайстра (старшого гарматчика) Вернера — впливав на кождого і годі було скрити нашу тайну радість.

Вправді деякі „зупаки" (так звали підстаршин, які служили в армії по скінченім реченці служби) старались охолодити нашу радість, вказуючи нам, що наш новий командант, сотник фон Обермаєр, дуже строгий і щойно він зробить з нас добрих вояків. Але десятник Цайс сумнівався в здібности нового нашого команданта, бо коли він не міг з нас зробити нічого, то і сотник не потрафить. Бо, казав він— „і в Парижу не зроблять з вівса рижу", а це небувала річ в армії, щоби з „цивільної банди" однорічних було яке військо.

Вправді перед нашим відходом він трохи змінив свій погляд, прощаючи нас словами: „Я певний, що не буду стидатися за вас перед сотником. „В право в бік! Марш!"

З містечка нашого постою, Бріксен, ми виїхали залізницею на Франценсфесте, відтак пречудною долиною ріки Ріенц-Пустерталь — до стації Ст. Лоренц, недалеко містечка Брунек. Звідтам долиною річки Ґадер (Ґадерталь) через Ст. Леонгард до Корвари. Околиця прегарна, а своїм виглядом нагадує нашу Гуцульщину. Тільки гори високі, високі... З Корвари розвивається перед нами пречудний вид Дольомітської дороги, яку замикає ледівець Мармеляда (3,354 метрів). Там теж місце нашого призначення, а саме площина Бухенштейн з твердинями Араба і Кампічельльо.

Однорічних приміщено в граничній місцевости Пієва, в готелю Тіроль, над річкою Лівінальонґо Кодеволє, якою саме проходила границя. Там теж додано невідступний військовий додаток, а саме кімнатного і товариського команданта, такіж типи як в запасній батерії. Кождої хвилини ждали ми війни з Італією, тому заказ зближатися до границі, чи з місцевим населенням, яке зве себе Венетами, прямими потомками Римлян, і чомусь дуже малого росту.

Сотник дійсно давав нам „школи". Кождого дня на вправи, на площу біля твердині, яка розсілася там неначе велика бетонова ропуха. Перед твердинею рівна площа: це охорона перед наступом ворога. Сама твердиня наїжена копулами, з яких видніють гирла гармат, машинові кріси, довкруги глибокий рів, висаджений кільчастим дротом, з електричним убийчим проводом. Високий мур, другий рів, а щойно там твердиня, наче старинний замок, з вузькими проходами, мешканням залоги, а глибоко під землею мунiційні склади. Входу стереже постійна варта і лише на дозвіл старшини впускають нас звідним мостом у середину.

Ідемо на обсерваційну вежу і звідтам розкривається перед нами пречудний вид Дольомітів. На самих гірських шпилях наші стежі на лещетах, а дальше гирла гармат італійської твердині, звернені на нас... Вечером поворот на кватиру, провірка, школа і ставлення перед товариським командантом, у полевім узброєнню.

На Святий Вечір відпущено нас на кватиру скорше, щоб приготовити вечерю, роздати почту та дарунки, які наспіли з запілля для війська. Товариський командант був не свій. Не казав ставитися до провірки, а взявши свої листи, читав їх на ліжку. Це робили й однорічні. Один за другим викрадався з кімнати — щоби хоч на хвилину думкою злучитися з рідними.

На дворі дув холодний вітер з гір, небо блистіло звіздами, всюки царила мертва гірська тишина.

Нечайно залунав з твердині гарматний стріл... 12 година.

Однорічні підходять до товариського команданта. Він і досі сидить на ліжку, наче здрімався, в руці держить щільно кусник паперу і фотоґрафію.

Пане формайстер, бажаємо вам Веселих Свят..

Ніякої відповіди, лице не ворохнулося.

* *

Лікар ствердив смерть від удару серця. В руках формайстра знайшли фотоґрафію його донечки та листа:

„Любий Таточку, відколи мама померла, я така самітна, прийди до мене на Святий Вечір..."

* *

А з твердині лунав по шпилях Дольомітів відгомін пісні „Тиха Ніч, Свята Ніч"... а в долині лежало тіло формайстра, який відійшов, щоб злучитися зі своєю донечкою.

А. К. (Закарпатська Україна).

ЯЛИНКА В ШКОЛІ.

В школі в Лісовині
Ялинку справляли!
Красно там співали
І колядували.
Свічечки горіли,
Праскавки зоріли,
І кождій дитинці
Даруночок дали
У нас на ялинці.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ЗАВВАГА ЩОДО НАШИХ КОНЦЕРТІВ.

Тепер безробіття, а в такий час робітник має більше часу на читання ґазет і книжок. І має більше часу подумати над прочитаним.

І я теж читаю наш часопис докладніше ніж бувало. А особливо цікавлюся тим, як то живуть наші люди по ріжних місцевостях і яку ведуть працю. Бачу, що всюди дають вистави, ріжні концерти і т. п. Та одно впало мені в очі. Я завважив, що по многих місцевостях згадується про гопаки на Листопадових Святах. Не можу зрозуміти, як це можливо, щоби виставляти могили, що мають нагадувати нам могили героїв, і як можна відправляти по тих героях панахиди, а разом з тим вкладати в концертові святочні програми Листопадових Свят — танкові виступи.

Читаючи касові звіти, я завважив, що розходи не йдуть у парі з тим, що залишається з концертів, на добродійні цілі, себто на край. Тепер часи тяжкі на жертвенність. Тому треба звертати увагу на те, щоби концерти влаштовувати з можливо найменшими видатками, щоби можна післати до старого краю якнайбільшу з них поміч.

Микола Семотюк,
Міннеаполіс, Мінн.

—o—

УКРАЇНСЬКІ РОБІТНИКИ ПОМАГАЮТЬ УКРАЇНСЬКІЙ ВИСТАВІ.

Дня 27. грудня м. р. Українська Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо отримала з Канади три доляри і такого листа:

„На Всесвітню Українську Виставу посилаємо по одному долярови, Василь Федор, Іван Чурик і Михайло Конецький і просимо, прийміть нашу маленьку жертву на народню ціль, бо хоч тепер є тяжкий час, то всеж на таку справу може кождий постаратись післати бодай одного доляра. Нехай не буде ні одного Українця в Канаді, щоби його імени не було на лісті жертводавців Української Всесвітньої Вистави в Шікаґо і доперва тоді кождий буде міг собі заспівати з чистим сумлінням: „душу, тіло ми положим за нашу свободу" — як всі станемо разом до народної справи. Тоді ніхто не буде міг докоряти, мовляв, душу й тіло хоче положити, а доляра не хотів офірувати для України.

Українці Канади і Америки, відкиньте всі люксуси хочби на один місяць, а за заощаджені в той спосіб гроші причиніться до Української Вистави.

Желаємо всім Українцям Веселих Свят і Щасливого Нового Року із цих далеких канадійських замерзлих пустарів і повного успіху Українській Виставі.

244 миля Годсон-Бейської Залізниці, Де Пас, Манітоба, Канада".

В. Федор, Іван Чурик, М. Конецький, робітники.

Так розуміють деякі громадяни свій обовязок супроти народньої справи. Колиб таке розуміння було бодай у половини Українців, що замешкують величезні простори Канади й Америки, то Українська Світова Вистава булаб запевнена і пишалась би повною красою серед вистав народів.

Українці Америки і Канади! Хто з вас так розуміє слова „душу, тіло ми положим за нашу свободу", як оцеі розуміють ці робітники?

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаґо:
Д-р Мир. Сіменович, голова;
М. М. Белеґай, фін. секр.;
Ст. Куропась, секретар;
Тарас Шпікула, касієр.

—o—

ЦЕРКВА І ШКОЛА.

Можна задержати церкви і про них дбати і можна мати добру школу. Церков нам не треба нищити, бо вони теж зберігають нашу національність. І церква не винна, коли який священик не дбає про народню справу. Польща і Москва винищують українську церкву, тому тут в Америці ми повинні дбати, щоби вона заховалася і виховувала молоде тут роджене наше покоління в привязанню до української церкви й українського народа.

Д. П.

—o—

ПОЛЬСЬКА ТАРИФА.

Забажав я зробити родині в краю маленьку несподіванку на Різдвяні Свята. Припали мені до вподоби кожушки (шіп скін), такі, як тут люди носять через зиму на Вестах. Купив я дві штуки і відіслав до краю дня 29. жовтня 1932 р.

Пересилка коштувала мене (за 11 фунтів ваги) з Айова Сиґі, Айова, до Старого Самбора понад два доляри, включаючи обезпечення.

Мій брат був повідомлений листом, що пакунок іде. Пакунок був обезпечений на $10, але Поляки наложили ще цло в сумі 97 злотих. Коли мій брат дістав повідомлення з Перемишля, з цлового бюра, що має заплатити 97 злотих, котрих він не мав, то бідака зажурився. Але, як то на селі буває, добрі люди порадили, щоби робив просьбу о звільнення від тарифи, бо не має чим заплатити. Зробив він таку просьбу, підписану війтом, священиком і старостwом. Все те пішло на марно, бо по десятьох днях тяганини йому сказали дня 16. грудня, що мусить заплатити, інакше відсилають річи назад до Америки. Остаточно вдалося братови позичити 100 злотих і викупити річи з почти. Додам, що, як пише брат, Полякам дуже подобались американські кожушки і колиб мої річи не були обезпечені, то можливо, що тепер ходила би в них якась польська „висока риба".

В. Галич.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

КРОМПТОН, Р. АЙ.

Українці Поляками.

Від довшого часу мені було відомо про українську громаду в Товнтон, Масс., де, кажуть, Українці відреклися своєї національности. Дня 2 грудня я мав нагоду бути там на концерті, влаштованім українською православною парохією.

В містечку Товнтон є коло пятьдесять українських родин. Та життя українського майже там нема ніякого, бо є лише всього пять свідомих українських родин, котрі гуртуються при церкві, яку переробили з хати. Більше двох років там не було священика; бо не мали змогу утримати його. Зате польські попи багатіють і на Українцях, бо майже всі Українці ходять до польських костелів, говорять каліченою польською мовою й усі багато пють. Мені довелося бачити підхмелених людей на концерті, а один з таких хотів почастувати й мене горівкою, витягаючи фляшку з кишені підчас концерту. Він до мене приставав: „Випіємо вудки", говорив до мене мішаною українською мовою.

Всі Українці так з Поляками єднаються, як рідні. Вони слухають Поляків у десятеро краще ніж слухалиб порад Українців. Мені тяжко це писати, але нема де правди діти. Я не пишу до „Свободи", щоб їх засоромити, бо вони „Свободи" не читають, але пишу до тих людей які тримаються до свого рідного й не забули, що вони походять з українського козацького роду. Закликаю свідомих братів Українців узятися до національної праці серед своїх несвідомих братів, щоб навчити їх, чиї вони діти й ким і за що закуті. При щирій праці можна багато позитивного зробити. Це видно з того, що на концерті було мало не дві сотки людей. Значить, вони не забули свого рідного й іскра любови в них ще горить. Робіть такі концерти, робіть віча, відчити, не соромиться, що ви мусите „позичати" людей з інших місцевостий, щоб дали вам концерт. Колись ті місцевости, які ви тепер будете просити, те саме робили й позичали сил в інших, а нині вони до вас прийдуть і не відмовлять. Але старайтеся не пускати пяних на салю. Кажіть їм, щоб на концерт не приходили з фляшками в кишені, бо це вигляде дуже погано для Українців і робить неславу цілій громаді. Не кажіть, що ви безсильні й нічого не можете зробити. Треба лише охоти й доброї волі. Серце ваше нехай відчує любов до українського народу, який мучиться в польських лапах на Західній Україні та в московських, на Великій Україні. Старайтеся вирвати з польських кіхтів тих збаламучених Українців, які у вільній Америці самі полізли в їх лаби. Ви маєте маленьку салю під церквою. Сходіться там, кличте несвідомих до себе, а згодом вони ти цей обовязок. Помагайте в передових Українцях лежить обовязок освідомити несвідомих. Отож старайтеся виконати цей обовязок. помагайте в праці один другому та всім провідникам, що беруться щиро до роботи. Спільними силами зможете зробити богато добра для себе, для своїх братів і для української справи взагалі.

В. Федорович.

А. К. (Закарпатська Україна).

„СЕЛО НА УЖОЦЬКІЙ ВЕРХОВИНІ",

„Село — і серце відпочине!
Село на нашій Україні
Неначе писанка"!
(Т. Шевченко).

Село. І серцем смутно лину
На ту далеку Верховину,
Де рідні наші села є.
Село лежить не на горбочку,
А у ярах та при поточку
Розкидане, довге, сумне...
Церковця там стоїть старенька,
Така зчорніла та маленька —
Мистецький твір старовини.
А хижі? Жах один проймає,
Як дим зпід стріхи виринає —
То курні хати тут ще є.
А в хижі ґазда там биває,
В біді й турботах пребиває,
Та купа діточок там є.
В брудній, нужденній темній хаті,
Де тяжко дихати й ягняті,
Як злидні, туляться вони.
Там хліба для дітей не мають,
Сидять убогі та співають
Колядки красні старини.
А з гір студений вітер віє,
Село притихне, заніміє
І спить своїм „глибоким сном"!

РВЕТЬСЯ СЕРЦЕ Й ДУША.

Рветься серце й душа,
Україно моя,
До цих нив і до лугів цвітистих,
До широких степів
До високих верхів,
Гір, потоків гірських, усе чистих.

Рветься серце й душа,
Україно моя,
До цих сіл і до простого люду,
До цих хат і садків,
До пісень, милих слів,
Яких я ніколи не забуду.

Рветься серце й душа,
Україно моя,
Годі довше на чужині жити!
Хто полюбить Тебе,
Той вертатись буде,
Годі серцю так тяжко тужити.

Рветься серце й душа,
Україно моя,
Хто лиш в серцю любови не має,
Той за Тебе забув
І в чужині втонув,
Бо у грудях він лиш камінь має.

Рветься серце й душа,
Україно моя,
Місяць сходить понад темні Карпати,
Бачу рідне село,
А за ним гір чоло
І дим, що стелиться попід хати.

Рветься серце й душа,
Україно моя,
Це лиш вид, ілюзія, омана
В далекій чужині,
Бо у серцю й душі
Мріє все Україна кохана.

Дм. Захарчук.

Денис Пирч.

ПАРАСЯ

(Спомини з Різдвяних Свят).

Пригадую собі, коли я ще дитиною був, як у нас служила молоденька наймичка, на імя Парася. Вона була кругла сирота, але Отець Небесний таки не забув за неї, бо обдарував її незвичайною красою. Дівчатко, кажу вам, як точаночка, хоч бери її на папір та малюй.

А у моєї мами, знаєте, не було своїх дівок, тільки, як вони самі звикли були казати — самі хлопчиська. І всі майже однакові, гей той казав, як би їх хто у скринці прирізав. Та живі вам такі, що як зачнуть пустувати, то мало хати не рознесуть. Нераз бувало мама не може з ними витримати, то й ударить, і то не чим попало, але гусім крилом, що ним муку змітала. Бачите, таке то мамине серденько, тепленьке, як те гусє пірячко. Радше сама потерпить, щоби тільки дитину не боліло. І тому, що у нас не було дівчат, то мама тішилася наймичкою, й піклувалася нею, якби своєю рідною донечкою.

Памятаю як нині, було це на самий Святий Вечір. Няньо з моїми старшими братами заходяться від самого раня на обійстю коло худібки, а мама з Парасею пораються коло вечері, що має складатись аж з дванацятьох страв. Ні менше, ні більше, тільки мало бути дванацять після припису. Та і я, маленький хлопчина, помагаю, що можу, а вже найбільше бігаю за орудками. Занеси, синуню, каже мама, мищину бриндзі ось там до тої хати, щоб мали завтра на пироги; а до цеї хати занеси молока, бо там є маленька дитинка, а вони молока не мають; а онтам до тої хатчини, що на краю села, занеси миску білої муки, щоб спекли собі колачиків.

І так я цілий день на ногах, бігаю тут і там, тай лиш чекаю, щоб скорше до вечера. А тоді вже будемо всі разом коло стола сидіти, їсти святу вечеру та колядувати. І в моїй дитячій уяві я зайшов аж геть далеко до Вифлеєму, де маленький Ісусик лежить собі в яселках на сіні, мама його коло нього, а віл і осел дихають на нього, щоби йому було тепло. Саме так, як у колядках співається. Це був для мене час радости й веселости, яку може відчувати тільки дитина, уроджена на нашій батьківщині, в моїх любих і незабутних горах Карпатах. А наша американська дитина вже того не знає, й вже відай ніколи знати не буде.

Накінець вже й вечер прийшов. Хата чиста й прибрана так, як має бути на такий великий празник. Піч вимазана біленькою глиною, що аж кортить мене взяти за вуглик і трошки пописати по ній. Але тепер не можна, бо гріх, каже мама. А то бувало нераз, як тільки піч побілять, я вже коло неї з вуглем: пишу, рисую всяких чудаків. Мама сварить тай бити хоче, але няньо не дає. „Лем ти йому дай спокій, каже, хай собі рисує; я його до школи дам, бо видко з нього щось буде". — „Ая, буде таке, як і з тебе", каже мама. Та може й правду казала. Але няньо хоч собі ґазда був. Були в нього воли й корови, та повна кошара овець, жив собі спокійно й нічим не журився, а я пішов бурлакою по широкому світу, шукаючи не знати чого.

Нарешті мама врочисто проголосила, що вечера вже готова. Стіл накритий вже сіном, а лавки й долівки вистелені соломою. По середині стола велика воскова свічка застромлена у пшеницю, а під столом ланцюх, леміш, чересло й сокира. Тай ще в кутику за столом дійник, перевязаний переслом, де няньо буде класти з кождої страви по три ложки для худібки, щоб і вона покушала святої вечері.

Вже все було готове, тільки ще перед вечерою треба умиватися. Парася побігла до недалекого ярку по воду, а мама поставила на середині хати столець з великою мискою, до котрої няньо кинув срібний гріш, щоби всі, умившися в тій мисці, були черстві та здорові цілий рік, як те срібло.

І ми чекали всі на воду, а Парасі щось нема. Іди но, синку, каже мама до мене, та подивися, що з нею. Я вибіг із хати, дивлюся, а вона стоїть собі біля хати й плаче. Вона, бачите, чекала на пса, бо такі були дівоцькі вірування тоді, що коли дівчина на Свят-вечір буде йти з водою до хати, а пес проти неї загавкає, то таки зараз по Святах віддасться. А тут пес, як би йому хто писок замкнув, хоч би раз гавкнув. Я тоді до хати, та кажу мамі як і що. „О, я вже знаю, що є", каже мама. „Де є наш пес?" — питається.

А в нас, знаєте, був величезний писько, й ми його кликали Дунаєм. Няньо його купив, як ще маленький був, від якогось Мадяра зза Бескида, та тримав його навмисне до овець, бо був дуже міцний, що, як бувало бореться з вовками, то кидає ними, як грушками. І коли мама питається хлопців, де пес, то вони лиш дивляться один на одного, та посмішкуються. Вони, бачите, хотіли зробити Парасі збитки та заперли Дуная до стайні, щоби не гавкав, як вона буде йти з водою до хати.

„Як бнчу, то це твоя робота буде!" — грозячи Ваньови, що між нами найбільший збиточник був, деревяною ложкою, якою киселицю мішала. „Дам я тобі, дам, ти розбишаку, чекай!"

Тай таки побігла чим скорше до стайні й випустила Дуная. Писько, втішний, що дістався на волю, почав голосно гавкати, так, що аж на ціле село було чути, й мабуть не одній дівчині тоді забилося серденько, а вжеж найбільше нашій Парасі, бо вона чим скорше вбігла з коновками до хати, викрикуючи весело: „Помагай бі на щастя, на здоровля, на той Новий Рік!"

Ну, й щож би ви на це сказали. Невдовзі по святах прийшли свати, й то від знатного господарського сина, тай забрали нам нашу красуню Парасю. Скажете: Забобони дівоцькі. Хай собі будуть забобони. І я би так сказав, алеж бо й це цікаве, що відколи я запамятав, то які у нас були наймички, то майже всі тою дорогою віддавалися. Як тільки собака на Свят-вечір гавкне, а свати вже за порогом.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА.

Дня 29. грудня 1932 р. помер **Матвій Романишин,** член 95 відділу У. Н. Союза в Назарет, Па.

Покійний походив з міста Турка, Західня Україна. Оставив жінку Марію і 8 дітей-сиріт.

Був діяльним членом відділу. В похороні взяли участь усі члени відділу і знакомі.

Хай земля буде Йому пером!

Тимко Гурин, секр.

— Що це таке рулета?

— Це таке заведення, де з буржуїв без революції роблять пролетарів.

—o—

„Каро", любий песик пані Канарчукової, захорів і здох. Канарчукова заливається сльозами та каже до чоловіка:

— Тепер уже лише тебе одного маю!

У гамбурськім театрі „Талія" що року в роковини Шілера грають його пєсу „Вільгельм Тель". На кожну таку виставу приходить ґреміяльно та сама публика й засипляє.

Та раз репертуар змінили: замісць „Вільгельма Теля" дали Шілєрову пєсу: „Змова Фієска в Ґенуї". Старий сенатор С. спав. як звичайно в своїй льожі та пробудився щойно тоді, як Фієска вкинули в воду.

— То цікаве! — запримітив він голосно — від десяти літ розстрілюють того чоловіка, а сьогодні вкидають його в воду!

ОРГАНІЗАЦІЙНА ПЕРЕПИСКА

Головна канцелярія зачинає розсилати аплікації про виміну грамот. Щоб не було замішання і помилок, просимо вважати, щоби ті аплікації були точно виповнені, підписані і разом зі старою грамотою звернені до головної канцелярії. Ті аплікації будуть становити дуже важний документ і тому на них не може бути ніяких заміток, уваг або переписки. Для цього треба вживати осібного паперу. Хто згубив або знищив стару грамоту і при виміні звернути її не може, мусить зробити про це заяву і ту заяву, підписану членом і урядниками, замість грамоти до аплікації долучити. Тою заявою уневажниться загублену грамоту.

В справі зголошень про продовження обезпечення (Екстендед Іншуренс) в істнуючих уже нових родах, як також після табельки 2-гої в молодечім департаменті, повідомляємо, що на надісланих грамотах будуть зроблені ствердження реченця їх продовження і звернені на руки секретарів уже в найближчім часі. Інтересовані остаються дальше обезпеченими на повні суми без вкладок, а на їх грамотах буде посвідчено, доки такий час продовження буде тревати, після того, як їх табельки показують.

Члени, котрі повертали до головної канцелярії табельки, реформою для них призначені, з ріжними дописками і домаганнями пояснень, зволять приняти до відома, що головна канцелярія тих табельок удруге посилати до них не буде. Табельки для всіх членів знаходяться в книзі, яку має кождий відділовий секретар. І до відділового секретаря треба звертатися членам за поясненням своїх табельок, і за всіми іншими поясненнями. Безпосередню переписку членів з головною канцелярією, з причин від головної управи незалежних, муситься на цей час застановити. Просимо Секретарів і всіх відділових урядників, щоби тим занялися.

Підчас теперішнього безробіття, а головно в часі ладження плянів реформи, головна канцелярія не лише мала більше переписки як за попередних цілих 38 років, але й двері головної канцелярії майже не запирались, а телефон не перестає дзвонити.

Переписку в органі вдалось осягнути більше ніж коли-б її велося індивідуально, тай безперечно, що ця переписка багато справі помогла. Особисті відвідини головної канцелярії могли були дати користь одиницям, але були вони менше корисні для урядників, а для загалу булиб навіть у многих випадках шкідливі, бо забирали би багато часу й енергії, які в такім навалі праці треба було на загал членів розділити. Як у переписці, так і в особистих відвідинах брали участь не лише члени і урядники з конечности, але й замасковані приклонники, а то й сам Питляр, та лише на те, щоби в роботі перешкаджати.

Ті, що телефонували, то були ці, котрим прийшлося лекше і скорше осягнути те, чого їм бажалося, телефоном ніж перепискою або особистим відвідинам головної канцелярії. І між тими, що дзвонили, не бракло большевицької нахабности. Дзвонили не лише до головної канцелярії і не лише в дни й години урядові, але аж до помешкань урядників. Як у таких випадках почувались урядники, хай послужить опис одного з таких випадків:

Прийшов урядник до хати і забирається відпочати. З перемучення все, перебуте в канцелярії, дальше снується безладно в його голові та напів сонно. Цього дня мав візиту Питляра, який його поденервував домаганням „протоколів". Мовляв, „коли не пожалуєш труду та зробиш мене героєм в очах большевиків, то я з вдячности за це зроблю тебе найбільше популярним між Союзовцями. Назву тебе фармером-куркулем, фашистом. Зареву на цілу Америку, що Союз то ти. Як ще виявиш у протоколі, що ви задумали для ратунку членів і всього Союза робити, і як це переводити будете, то я не лише зорганізую всю свою братію вам на поміч, але тебе самого або всіх тих, що в головній канцелярії працюють, для більшої популярности піддам нашому партійному судови і на смерть засуджу. Зроблю тебе найбільше популярним Українцем не лише між Союзовцями, але й на цілий світ". І так той урядник вже в своїй хаті, роздягаючись до спаня, ще дальше з Питляром „дискусію" провадить. Ба вже й молиться „не введи нас во іскушеніе", а Питлярову пропозицію на думці має. Ледви вспів один черевик скинути, та за другим сягає, аж тут знову дзвонить. Машинально за телефон хапає і чує, що з другого кінця хтось сильним басовим голосом, мовби десь з великої і дуже акустичної салі, питає: „Чи то ви секретар?" „Так, це я", відповідає. Втім з другого кінця аж заревіло: „Бійтеся Бога! Та чи вже Бога в серцю не маєте?"

„Що це?" — урядник півголосом сам себе питає. Це якраз так звучить, як Питляр конвенцію представляє. Якже так в однім черевику тай лиш напів убраний.

А телефон гудить: „Ая, ая, конвенція!" Аж присів урядник і знов пів голосом до себе каже: „Дійся воля божа". „Що?" — реве телефон, „ви божою волею заступаєтеся? Таж ви добре знаєте, що воля народу то воля божа, та що волею народу, отже й божою, конвенція назначена до Дітройт, а не до Шікаго". „Що? То ви ще не на конвенції?" — питається урядник. „А звідкиж ви говорите, та хто ви і чому не дасьте відпочати?" На це басовий здоровезний голос відповідає: „Я відділовий урядник з Сомервіл, Н. Дж., ваш недалекий сусід. Кличу по ночі, бо в ночі телефон дешевший, а до вас тому, що ближче". „Так вже було відразу сказати", каже урядник. „Чим можу служити?" „Слухайте!" — знову піднесеним голосом сусід говорить. „Досі ви в „Свободі" подавали раз, що конвенція буде в Дітройт, а другий раз, що в Шікаго. Нині ми дістали „Свободу", в якій написано й одно й друге. Скажіть: чи це можна стерпіти, тай як не ревіти?" „То чомуж не кричите так, щоби чули ті, котрі це пишуть, але мені до вуха, та ще тоді, коли я засипляю в своїй власній хаті?" — питається урядник. „Вам же такесаме прислугує право, як іншим. Та не трудіться, бо справа конвенції, як самі знаєте, порішена". „По щож ви це в „Свободі" пускаєте", вже лагіднійше питається сусід. „Бо не маємо сили стримати", відповідає урядник. „А бодай же вас, то вже й може галю наняли, тай нічого людям не кажете?" „І на це не маємо права, бо й реченець проголошення конвенції є також означений статутом". „Таж ви бачите, що люди тим поіритовані", повідомляє сусід. „Таких горячих як ви нема богато. Досвідчені Союзовці заки якусь справу організаційну трактують, то наперед у статут заглядають, що і як після чого можливе, і щойно тоді збирають голос. Проголошенням опінії, що задля світової вистави в Шікаго варто би там і конвенцію відбути, могли поіритуватися лиш ті, що вже „приготовились" на Дітройт, тай зміни перелякались". „Ну, до побачення в Дітройт, хоч ще не знаю, чи буду вибраний делегатом". „До того ще далеко; скажу хіба лише добраніч. Хай вам сниться, що вас вибирають". „Добраніч".

ПОМІЧ СТАРОГО КРАЮ УКРАЇНСЬКІЙ ВИСТАВІ

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави у Шікаго, вважаючи улаждення Вистави не як справу тільки одної української еміґрації в мерици, але як справу наскрізь всеукраїнську, звернулася до всіх установ старого краю з зазивом до співпраці. Старокраєві установи зрозуміли далекосягле значіння і вагу Вистави і заявили повну кооперацію в тій справі.

На днях прийшов до Української Виставової Корпорації Всесвітньої Вистави лист від нової організації, що повстала у Львові на наш заклик, в якій то організації зарепрезентовані всі найважніші українські установи. Цілю цеї організації є допомога тутешній Корпорації в улаждженні Вистави. Назва цеї організації є: „Комітет Допомоги Українській Корпорації Світової Вистави в Шікаго".

На чолі цього Комітету стоїть екзекутива, зложена зі слідуючих осіб:

Голова: Радник Ілля Кокорудз, емеритований директор української гімназії, голова Рідної Школи.

Заступник голови: посол Остап Луцький.

Секретар: Лев Ясінчук, секретар Рідної Школи.

Скарбник: пані Ірина Павликовська, предсідниця Мистецького Союза.

Член-директор: д-р Ярослав Пастернак, кустош Музею ім. Тараса Шевченка.

Член - директор: д-р Ігор Федів, предсідник Українського Технічного Товариства.

В Комітеті Допомоги Української Корпорації Світової Вистави беруть участь всі українські установи, вся українська національна преса, зарепрезентовані своїми представниками.

Комітет поділився на подинокі ділові секції, яких всіх є одинацять:

1. **Економічна Секція:** провідник посол Остап Луцький; як члени входять представники Товариств: Ревізійний Союз Українських Кооператив, Центросоюз (дир. Твордило), Центробанк (Осип Ласовський), Земельний Банк (дир. Кривуцький), Маслосоюз (інж. Мих. Хроновяк), Народня Торговля (д-р Ол. Бариляк), Дністер (д-р Любомир Макарушка), Достава (інж. Люб. Савойка), Народне Мистецтво (пані Ір. Павликовська), Карпатія (д-р Ґижа).

2. **Виховна:** Рідна Школа (Августин Домбровський), Т-во Українська Захоронка (Антін Рак), Т-во Опіки над Молоддю (Гнат Павлюх), Взаїмна Поміч Українського Вчительства (Михайло Таранько), Учительська Громада (Володимир Радзикевич).

3. **Наукова:** провідник о. д-р Йосиф Сліпий; учасники: Наукове Товариство ім. Шевченка (д-р Вол. Левицький), Богословська Академія (Мих. Драґан).

4. **Освітно - організаційна:** провідник д-р Юліян Кордюк; учасники: Просвіта (Семен Магаляс і Микола Дужий), Союз Українок (пані Колтунюкова), Українське Технічне Товариство (д-р Ігор Федів), Гігієнічне Товариство (проф. д-р Маріян Паньчишин), Відродження (Іван Костюк), Міщанське Брацтво (Микола Кривецький), Зоря (Дмитро Хомяк), Українське Товариство Допомоги Інвалідам (Семен Український).

5. **Купці і промисловці** (Григорій Ганулях), Союз Українських Видавців і Книгарів (Михайло Матчак), Достава (інж. Люб. Савойка), Народне Мистецтво (пані Павликовська).

6. **Інформаційно - пропагандивна:** провідник д-р М. Рудницький; учасники: Т-во Журналістів і Письменників (д-р Рудницький), Діло (д-р Іван Німчук), Новий Час (д-р Мирон Коновалець), Мета (д-р Гнатишак), Нова Зоря (д-р Осип Назарук), Свобода (Гладний), Неділя (Я. Курдидик).

7. **Спортово - руханкова:** провідник проф. Степан Гайдучок; учасники: Сокіл (Великий Луг) (д-р Дашкевич), Український Спортовий Союз (д-р Гнатишак), Ловецьке Товариство Тур (інж. Мудрак).

8. **Мистецька:** провідник артист Михайло Осінчук; учасники: Асоціяція Незалежних Українських Мистців (М. Осінчук), Музичне Товариство ім. Лисенка (д-р Філярет Колесса), Товариство Прихильників Мистецтва (Антін Рак), Українське Педагогічне Товариство (Данило Фіґоль).

9. **Церковна:** провідник о. совітник Юліян Дзерович; учасники: гр. кат. Митрополича Консисторія (о. канц. Микола Ґалянт), Товариство св. Андрія (о. Дзерович), Богословська Академія (Мих. Драґан).

10. **Народне Мистецтво:** провідник д-р Ярослав Пастернак; учасники: Національний Музей (д-р Іл. Свєнціцький), Народне Мистецтво (пані Павликовська), Музей ім. Шевченка (д-р Пастернак), Музей Товариства Бойківщина (зі Самбора).

11. **Статистично-діяграмова:** провідник д-р Ігор Федір, учасники — знавці, яких покличе провідник.

В листі своїм Комітет не тільки обіцює співпрацю, але й подає дуже цінні завваги щодо улаждження самої Вистави і відповідного розміщення експонатів. Комітет перебирає на себе старання про експонати зі старого краю, відповідний їх добір, пересилку й опакування, як також всякі статистичні дані українських земель, населення тих земель, ґеографію і природні богацтва поодиноких українських околиць, діяграмові карти і т. п. Одним словом: усе, що можна і треба буде привезти зі старого краю — буде як слід підібране і переслане на Виставу. Також Комітет Допомоги обіцює прислати одного або й двох експертів-артистів, які занялисяб фаховим розміщенням експонатів зі сторони мистецької.

На кінці подаємо витяг з цього листа, який цитуємо без усяких змін:

„Подаючи Вам до відома наші дотеперішні заходи і пляни, — мусимо ще звернути окрему увагу на справу потрібних фондів. Застерігаємося згори, що робимо це дуже нерадо, бо побоюємось, щоби нас хто не посуджував, будьтоби ми хотіли, чи бажали використовувати Земляків - Американців.

„Не можемо почати збірки експонатів, як довго не матимемо якоїсь поважнішої суми на їх купно або часткові видатки. (Підчеркнення наше). Самі не розпоряджаємо фондами. Товариства, що займаються мистецькими промислами, мусять при замовленнях купувати матеріял і платити робітників; наші мистці не можуть позбутися деяких товарів, з яких продажі живуть, якщо не дістануть якої невеличкої пайки в формі забезпечення. Зрештою, маємо надію, що більшість мистецьких виробів і самих творів мистецтва можна буде підчас Вистави розпродати хочби між американських земляків, коли не чужинців.

„Говорячи конкретно — тутешній Комітет потребував би готівкою вже тепер — 5,000 долярів, а це тому, бо селянські роботи можуть бути виконані зимовими місяцями, а на їх викінчення треба чимало часу.

„Предкладаючи Вам наші думки до розгляду, зазначуємо, що Ваш плян зовсім покривається з нашим. Прохаємо розважити наші предложення чим швидше і висловити про це опінію зі свойого боку".

Діло тепер виключно за нами. Ми також повинні дуже серіозно вже тепер почати працю над самим павільоном, його улаждженням і поставленням цілої Вистави на відповідний бизнесовий рівень. Вистава мусить бути не лише зразком мистецтва й української культури та поступу Українців за останніх сто років. але також мусить бути поставлена на відповідній бизнесовій висоті, бо й це буде нам зараховане в нашу користь. Розвій бизнесового інстинкту належить також до здобутків двацятого століття і як в нас його не буде, і не буде він виказаний в урядженні Вистави, то це тільки докаже, що ми ще не доросли до повного життя.

Черга на Америку і Канаду зібрати потрібні фонди. Так, як досі фонди напливають, то ми не за пять місяців, але й за пять літ не будемо готові до Вистави.

Коли пропустимо цю золоту нагоду заговорити до культурного світа культурним язиком, коли занедбаємо і на цьому фронті повести офензиву за українську справу, то на слідуючу нагоду прийдеться нам довго ждати. А хто знає — може дрга нагода зовсім не прийде!

Українська Виставова Корпорація Всесвітньої Вистави в Шікаго:
Д-р Мирослав Сіменович, голова;
М. М. Белеґай, фін. секр.;
Ст. Куропась, секретар;
Т. Шпікула, касієр.

ТАРЗАН МОЖНОВЛАДЕЦЬ ДЖУНҐЛІВ.

41.

3-41

Нума був голодний. Вже три дні й три ночі він шукав собі поживи, але не знайшов нічого. Він уже досить старий, та всетаки лишається й надалі страшною машиною руїни й знищення. Голод його лютить і він готовий впіпитися пазурами в першу живу істоту, що йому попадеться. Він старанно обнюхує повітря, чи не принесе воно запаху якоїсь поживи. Несподівано Нума занюхав запах людини. Ввесь насторошившись, Нума став чекати

Вже була третя доба, як Цейд утік з табору Шейка й простував у глибину джунґлів. Він радів зі свого чудесного визволення й не переставав думати про свою улюблену дівчину, яка дала йому можність утекти. Він мріяв про те, як знову стріне свою Атею, але вже так, щоби з нею не розлучатися. Він укладав у своїй голові ріжні пляни на майбутнє, забуваючи про сучасність, яка затаїла в собі багато несподіванок і небезпек.

Він не чув, що за найближчим кущем притаївся Нума й своїми хижими очима вже міряв віддаль між ним і конем Цейда. Цейд навіть не запримітив, що його кінь настороживши уха й почав обережніше ступати, почувши звіря. Нума був так розятрений голодом, що стратив свою звичку рівновагу й меткість при нападі на жертву. Він зробив широкий скок, а в ту мить кінь метнувся в бік і Нума перелетів через нього, лише вдаривши його лабою по хвості.

Цейд не втримався на сідлі й злетів на землю. Коли він скочив миттю на ноги, то побачив себе на стежці, яку вже перегороджував йому величезний лев, котрий готувався до нового нападу на Цейда. Все промайнуло, як у кіні. Коли Цейдови здавалося, що нема ратунку, він побачив, що зза дерева вискочила величезна постать напів нагої людини з ножем у руках. Блиснуло лезо ножа і впялилося в широку шию старого льва.